

KlachtenCommissie Onvrijwillige Zorg (KCOZ)

Beslissing inzake de klachten van

<naam klager>

over

Stichting Trajectum, <naam locatie>, <naam afdeling>

DE PROCEDURE

De Klachtencommissie Onvrijwillige Zorg (hierna kortheidshalve aangeduid als de KCOZ of commissie) heeft kennisgenomen van de klachten van <naam klager> (hierna te noemen klager).

De klachtbrief is door Trajectum (verder ook te noemen: de zorgaanbieder of de verweerder) op 29 april 2024 aangemeld bij de KCOZ voor behandeling door de commissie.

De commissie heeft de zorgaanbieder de gelegenheid gegeven om op de klacht te reageren. Het verweerschrift is op 10 mei 2024 ontvangen door de commissie. En na afloop van de hoorzitting is op 15 mei 2024 nog de Wzd maatregel 'niet in bezit mogen hebben van een aansteker/ geen vuur in eigen beheer' nagestuurd door de zorgaanbieder.

Partijen hebben kennis kunnen nemen van elkaars stukken. De hoorzitting vond plaats op 15 mei 2024. De commissie heeft een online zitting gehouden ter bespreking van de klacht. Aan de online zitting namen deel: <naam> (orthopedagoog), <naam>(locatiemanager), <naam> (regiebehandelaar), <naam> (psychiater) en <naam>(advocaat). Vanuit de klager <naam> en <naam> (beide CVP) en <naam> (klager).

FEITEN EN OMSTANDIGHEDEN

De commissie gaat op grond van het beschrevene in het klachtschrift en verweer en hetgeen ter zitting naar voren is gekomen uit van de volgende feiten.

De klager is een zwakbegaafde man bij wie sprake is van een antisociale persoonlijkheidsstoornis en verslavingsproblematiek.

De klager verblijft op <naam locatie><naam afdeling> en heeft een terbeschikkingstelling (tbs). De Wzd is op de cliënt van toepassing op grond van artikel 49 lid 1 Wzd. De <naam locatie> is een geregistreerde Wzd locatie. <Naam afdeling> is een crisis-observatie afdeling waar intensieve begeleiding is voor cliënten. Cliënten lijden veelal aan ernstige psychiatrische aandoeningen die vragen om opname op beveiligingsniveau 3.

DE KLACHT

Klacht 1: niet mogen roken op zijn eigen kamer en afnemen aansteker

Sinds december 2023 is er door de instelling besloten dat er op de afdeling op de eigen kamer niet meer gerookt mag worden. Roken mag alleen nog maar op vaste momenten onder begeleiding buiten. Deze maatregel mag volgens klager niet getroffen worden zonder deze op te nemen als maatregel onvrijwillige zorg. Ook wil klager in bezit zijn van zijn aansteker.

Klacht 2: kamer blijft langer op slot in het weekend

Klager geeft aan dat er in de huisregels staat dat de kamers in het weekend om 8 uur van het slot gaan. Maar klager constateert dat de kamer pas om 8.30 uur van het slot gaat en hij is dus langer opgesloten zonder dat er een ernstig nadeel is.

Klacht 3: cameratoezicht

Sinds 20 maart jl. is er zonder directe aanleiding aldus klager permanent cameratoezicht op zijn kamer ingevoerd. Er is echter geen ernstig nadeel maar dient alleen ter observatie omdat klager te veel op zijn kamer zou zijn.

HET VERWEER

Klacht 1: niet mogen roken op zijn eigen kamer en afnemen aansteker

De zorgaanbieder geeft op de hoorzitting aan dat het inderdaad niet is toegestaan zoals de klager al had aangegeven dat er een algemene maatregel wordt opgelegd die voor alle cliënten zou gelden om niet op de eigen kamer te mogen roken. Echter het is niet zoals de klager stelt dat de aansteker is afgenomen zodat hij niet meer op de kamer mag roken. De aansteker is afgenomen omdat de cliënt mogelijk psychotisch is en vuurgevaarlijk. Klager wilde op zijn eigen kamer blijven roken. Om veiligheidsredenen waaronder het risico op ernstig nadeel is door de professionals gehandeld en de aansteker afgenomen. De zorgaanbieder heeft de Wzd maatregel “geen vuur in eigen beheer” nagezonden om aan te tonen dat het afnemen van de aansteker wel is opgenomen in een Wzd-maatregel.

Klacht 2: kamer blijft langer op slot in het weekend

In tegenstelling tot wat de klager stelt in zijn klacht zijn de in- en ontsluitingstijden voor de klager niet op grond van huisregels maar als onvrijwillige zorg opgelegd en opgenomen in de Wzd- maatregel. De Wzd -maatregel stamt uit 4 augustus 2023. De ontsluitingstijden voor het weekend zijn in overleg met de afdeling recent aangepast in de Wzd maatregel. Dit betekent specifiek dat de tijd van insluiting in het weekend afwijkt van de tijden die doordeweeks gelden. In het weekend start de dienst een half uur later, waardoor dientengevolge de tijd van insluiting tevens met 30 minuten verlengd wordt. Alle andere onderdelen, alsmede de ernst van de problematiek/het ernstig nadeel, wijzigen niet en blijven opgenomen in de Wzd- maatregel.

Klacht 3: cameratoezicht

Er sprake is van een lang onbehandelde psychose bij klager. Omdat klager geen medewerking vertoont in zijn tbs-behandeling is de maatregel cameratoezicht op zijn kamer ingezet. Doel van deze interventie is om te weten wat cliënt gedurende de dag doet. Draait hij bijvoorbeeld zijn dag- /nachtritme om enz. Al met al om een poging te doen de behandelimpasse te doorbreken. Als de klager medewerking zou hebben verleend en er progressie in de behandeling zou worden gemaakt, was deze maatregel niet nodig geweest. De Wzd maatregel is ingegaan op 20 maart jl en inmiddels is de Wzd maatregel cameratoezicht weer geëindigd.

BEVOEGDHEID EN ONTVANKELIJKHEID COMMISSIE

De klachten gaan over onderwerpen zoals genoemd in artikel 55 Wzd. De commissie is bevoegd om deze klacht in behandeling te nemen.

OVERWEGINGEN EN CONCLUSIES

Tijdens de hoorzitting bij de bespreking van klacht 1 heeft de zorgaanbieder aangegeven dat het inderdaad onjuist is om beleid te maken dat men niet op de eigen kamer mag roken. Om veiligheidsredenen waaronder het risico op ernstig nadeel is door de professionals gehandeld en is de aansteker afgenomen. De zorgaanbieder heeft de Wzd maatregel "geen vuur in eigen beheer" nagezonden om aan te tonen dat het afnemen van de aansteker wel is opgenomen in een Wzd-maatregel.

In de Wzd maatregel zoals aan de commissie is nagezonden "geen vuur in eigen beheer" is inderdaad te lezen dat het verbod om op eigen kamer te roken, na overleg met de jurist, is afgekeurd. Een algeheel verbod op eigen kamer, waar sprake is van een persoonlijke levenssfeer, mag niet. De commissie onderschrijft de mening van de jurist.

De betreffende Wzd maatregel beschrijft als ernstig nadeel dat er psychische, materiële of financiële schade voor de cliënt of iemand anders kan optreden.

Om dit nadeel op te heffen, zo schrijft de instelling in de maatregel, mag cliënt niet op zijn eigen kamer roken. Dat is proportioneel want het personeel heeft recht op een rookvrije werkplek. Door de maatregel kan cliënt niet meer op kamer roken wat zorgt voor een voor cliënt gezondere leefomgeving.

Er is volgens de maatregel ook geen mindere maatregel mogelijk omdat cliënt niet vrijwillig mee wil werken.

Onder effectiviteit schrijft de instelling dat cliënten en het personeel zo een rookvrije werkplek hebben, waar ze recht op hebben volgens de Tabakswet.

Cliënt houdt zich niet aan de afspraak dus is zijn aansteker ingenomen.

In de voorliggende klacht is aan de orde of onvrijwillige zorg aangewend mag worden om te bewerkstelligen dat cliënt niet meer in de eigen kamer rookt. De jurist schrijft in de aanhef van het besluit dat dit niet mag. De jurist heeft daarin gelijk. Op grond van de Tabakswet is de instelling verplicht een rookvrije werkplek aan te bieden. Dat is in de langdurige zorg niet zo eenvoudig. De Tabakswet heeft namelijk voorzien in een uitzondering voor privéruimten van cliënten. (Artikel 10 lid 2 Tabakswet, uitgewerkt in artikel 6.2 lid 1 van het Tabaks- en Rookwarenbesluit.) Op grond van het besluit zijn privéruimte van cliënten uitgezonderd. Dit is in de zorg algemeen bekend en heeft ook geleid tot discussie en mogelijke voorstellen om samen met de cliënten tot oplossingen te komen. Geen van die voorstellen omvat een verbod om eigen kamer te roken en al helemaal niet om dat verbod af te dwingen met een maatregel onvrijwillige zorg.

Ter zitting is nog betoogd door de instelling dat de aansteker is ingenomen omdat cliënt mogelijk psychotisch is en vuurgevaarlijk. Het besluit onvrijwillige zorg zoals aan de commissie is nagezonden vermeldt als enige reden om de aansteker in te nemen dat cliënt niet bereid is mee te werken aan het rookvrij maken van zijn eigen kamer. Het kan zijn dat het vuurgevaarlijk zijn een nieuw argument is, maar dan zou de instelling dat moeten opnemen in het besluit en beter motiveren.

Klacht 2: De klacht "ontsluiting van de deur om 8:30 in het weekend i.p.v. 8:00 uur" is ongegrond. Deze maatregel staat niet in de huisregels maar is opgenomen in de Wzd maatregel waarin voldoende is gemotiveerd dat dit tijdstip in het weekend anders is dan doordeweeks met de juiste afwegingen en de gevolgde Wzd procedures.

Klacht 3: De klacht "onterecht inzetten van cameratoezicht op de kamer van cliënt" is ongegrond. De Wzd maatregel geeft weer waarom deze camera tijdelijk is ingezet met een afbouwplan, wat het ernstig nadeel is en de inzet van de maatregel voldoet aan de gevolgde Wzd procedures.

BESLISSING

Uit de stukken en tijdens de hoorzitting is naar het oordeel van de commissie naar voren gekomen dat klacht 1 gegrond is, klacht 2 en 3 zijn ongegrond.

RECHTSMIDDEL

Partijen kunnen, binnen zes weken na de dag waarop de commissie deze beslissing aan partijen heeft medegedeeld (dat wil zeggen: binnen zes weken na de dag waarop partijen gemeld is dat zij deze beslissing kunnen downloaden van het netwerk van de KCOZ), een verzoekschrift indienen bij de rechter ter verkrijging van een beslissing over de klacht (zie artikel 56c Wet zorg en dwang).

Deze uitspraak is vastgesteld op 27 mei 2024 door de voorzitter van de Klachtencommissie onvrijwillige Zorg, heer mr. J.A. Heeren en de leden mevrouw dr.mr. A.H.P.M. De Rooij, jurist en mevrouw drs. L.J.W.M. Muller (gezondheidszorgpsycholoog en orthopedagoog).

mr. J.A. Heeren,
voorzitter

Dit is de geanonimiseerde versie van een uitspraak van de KCOZ. Conform artikel 56b, lid 7 Wzd maakt de KCOZ haar uitspraken openbaar 'in zodanige vorm dat deze niet tot personen herleidbaar zijn, behoudens voor zover het de zorgaanbieder betreft'. De KCOZ maakt haar uitspraken openbaar door deze op de website van de KCOZ te publiceren